

Cunoașterea amănunțită a lexicului unora dintre graiurile slave de pe teritoriul R.P.R. poate să fie utilă în precizarea etimologiei acelor cuvinte românești, care se aseamănă ca formă și sens cu cuvintele corespunzătoare dintr-o limbă slavă anumită. De pildă, în dicționarul lui I.A. Candrea, menționat anterior, la sfârșitul articolului în care se explică sensul cuvintului *țurcă* (p. 1363) citim, în loc de indicarea etimologiei: „comp. rut., rus. *curka*.” În felul acesta indicația rămâne însă destul de vagă. După părerea noastră, se poate presupune că rom. *țurcă* provine din ucr. *цурка* (vezi dicționarul lui B. D. Hrinchenko, citat anterior, IV, 437—438) și că împrumutul s-a făcut de la purtătorii graiurilor ucrainene din nordul țării, în care acest cuvânt există¹. Referirea la cuvântul rusesc *цурка* nu ni se pare necesară.

În graiurile locale ale subdialectului maramureșean al dacoromânei există actualmente numeroase elemente lexicale de proveniență ucraineană, nesemnificate până acum deloc. Instructivă în acest sens este consultarea recentei culegeri de *Lexic regional*² românesc, unde întâlnim, de pildă, cuvinte cu aspect ucrainean ca: *lézniță* „măr pădureț”, *a zărobi* „a câștiga” (muncind), *brihán* „pintece”, *a cușăi* „a gusta, a mânca”, *horincă* „țuică” și multe altele. Nu este, credem, suficientă constatarea acestor cuvinte cu aspect slav. Cercetătorii graiurilor slave de la noi își pot da contribuția la stabilirea cu precizie a cronologiei și căilor concrete de pătrundere și adaptare a unor asemenea cuvinte. În astfel de cazuri va fi de fapt vorba nu numai de dialectologie slavă sau română, ci de aspecte ale relațiilor lingvistice *slavo-române* (sau *romino-slave*).

Perspective similare de studiu oferă, într-o măsură sau alta, și celelalte graiuri slave actuale din R.P.R., chiar și acelea care nu sînt concentrate laolaltă și nu formează un grup teritorial, cum ar fi graiurile bulgare izolate dintre Dunăre și Carpați. Sugestiv ni se pare următorul exemplu: elevii de la școala românească din satul Ceacu (rn. Călărași), unde există și unele familii de bulgari, pe cale de a părăsi însă graiul bulgar matern, practică jocul numit „*cămăcele*”, cf. bulg. *кaмъче*, „pietricică”, fără a cunoaște însă cituși de puțin limba bulgară. În exemplele de acest fel vedem o confirmare a părerii exprimate în articolul precitat al lui I. Pătruț, potrivit căreia „influența bulgară a pornit nu numai din sud, ci și din graiul bulgarilor care s-au amestecat cu romîni și s-au romînitizat pe teritoriul subdialectului muntean”³. Credem că acest fapt trebuie reținut de toți cercetătorii graiurilor slave și românești. Nu ar fi, de pildă, exclus ca numeroasele grupuri de coloniști slovaci din Transilvania, aduși aici în secolul trecut și, în bună parte, romînitizați, să fi lăsat urme interesante în graiurile românești locale⁴.

9. Dialectologii slaviști din țara noastră au de altfel posibilitatea să observe și să studieze în chip nemijlocit procesul de *bilingvism slavo-român*,

¹ Vezi V. Șuhevici, *op. cit.*, vol. IV, p. a 2-a, L'vov, 1901, p. 253.

² Vezi: *Lexic regional*. Redactor coordonator Gh. Bulgăr. Editura Acad. R.P.R., București, 1960.

³ I. Pătruț, *Contribuții...*, p. 56. Despre răspîndirea grupurilor de bulgari pe teritoriul Olteniei și Munteniei în secolul trecut v., de ex., St., Romanski, *Българите въ Влашко и Молдова. Документи*, Sofia, 1930; cf. și G. Weigand, *Linguistischer Atlas des dachorumänischen Sprachgebietes*, harta nr. 67.

⁴ Vezi lucrarea lui Kádár József *Szolnok-Doboka-Vármegye Monográfiája*, vol. I-IV, Dés, 1898—1900, volumul al II-lea, p. 144, 273, 354, 542, unde se vorbește de coloniști slovaci romînitizați (satele *Nima* din rn. Gherla, *Bodin* din rn. Beclean, *Ceaca* din rn. Dej ș.a.).